

Duřanbe Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi Müdür Yardımcısı Salih Şahin’le Yapılan Görüşme*

Soru 1) Duřanbe’de Türkçe kurslarına karşı ilgi nasıldır?

Salih Şahin: Kurslarımıza talep artarak devam etmektedir. Öğrencilerimiz farklı kesimlerden ve yaş gruplarından gelmektedir. Ancak kurslarımızı genellikle Türkiye’de öğretim görmek isteyen öğrenciler ve geçler tercih etmektedir. Bir öğretim döneminde on iki sınıf açıyoruz ve sınıflarımız ortalama 20’şer kursiyerden oluşuyor. Yani bir dönemde takriben 250 civarında öğrenciye Türkçe öğretebiliyoruz. Üç kuru tamamlayan öğrenciler sertifika almaya hak kazanıyorlar. Yıllık 400-500 civarında sertifika veriyoruz. Bireysel farklılıkları bir yana bırakacak olursak kurslarımızı bitiren öğrencilerkendilerini Türkçe rahat bir şekilde ifade edebilecekbir noktaya gelebiliyorlar. Ancak bizim kurslarımız doğrudan üniversite öğretimine yönelik olmadığından seviyesi Türkiye’deki TÖMER’lere göre daha düşük düzeydedir. Anadili Tacike olan kursiyerler Türkiye Türkçesini daha rahat öğreniyorlar. Şayet kursiyerlerin anadili Rusça ise veya ailede sürekli olarak Rusça konuşuluyorsa Türkçeyi öğrenmede daha fazla zorlanıyorlar. Duřanbe Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyette bulunmaktadır. Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman 2012 yılında Türkiye’yi ziyaret ettiğinde Tacikistan’da Yunus Emre Enstitüsü açılması meselesi ele alınmış ancak şimdiye kadar bu alanda herhangi bir gelişme olmamıştır. Düşünceme göre Yunus Emre Enstitüleri Tacikistan’da da mutlaka açılmalıdır. Duřanbe’de 1990’ların sonuna kadar Tacikistan Devlet Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Türk Dili Bölümü Tacik seçkinlerin anlamsız Turancılık korkusu yüzünden kapatılmıştır.

Soru 2) Tacikler Türkçe öğrenmeye neden ilgi duyuyorlar?

Salih Şahin: Taciklerin Türkiye Türkçesi öğrenmeye ilgi duymalarının farklı nedenleri vardır. Birincisi, Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi 1995 yılında faaliyete geçtiği tarihten bu yana bedava eğitim vermektedir. İkincisi, iki ülke arasındaki kültürel mesafenin az oluşu ile Türklerin ve Taciklerin yaşam tarzlarının birbirine yakın oluşu önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca turizmde önemli bir faktördür. Üçüncüsü, Türk dizileri Türkçeye olan ilgiyi artırmaktadır. Dizileri izleyen Tacikler, Türkçeye ve bu dizilerde gösterilen yaşam tarzına ve Türkiye’ye ilgi duyuyorlar ve Türkçe öğrenmeye karar veriyorlar. Dördüncü, iş bulma şansını artıracaklarını düşündükleri için Türkçe öğreniyorlar. Beşincisi, Tacike ve Türkiye Türkçesinde bulunan çok sayıda ortak gelime ve yapılar insanları Türkçe öğrenmeye teşvik etmektedir. Özellikle Tacike, sentaks (cümle bilgisi) bakımından Türkiye Türkçesine çok yakındır. Ben bu yakınlığı Özbekenin Tacike üzerindeki etkisine bağlıyorum.

Soru 3) Türkiye Türkçesinin dünyada bir iletişim dili (Lingua franca) olma yolunda ilerlediđi söylenebilir mi?

Salih Şahin: Evet, kesinlikle söylenebilir. Süleyman Demirel’in 1990’larda dillendirdiği “Adriyatik’ten Çin Seddine Türk Dünyası” söylemi dilsel olarak artık bir gerçekliktir. İnsan Türkiye’de iken bu söylemi hafife alıyor ancak burada yaşamaya başladığınızda Orta Asya’da yaşayan Türk halklarıyla kültürel ve dilsel bakımdan ne kadar yakın olduğunuzu görüyorsunuz. Bu bağlamda Türkiye Bursları kapsamında Tacikistan için ayrılan 30-40

* Bu söyleşi Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi Editörü Doç. Dr. Fahri Türk tarafından 19.08.2014 tarihinde Duřanbe’de gerçekleştirilmiştir.

kişilik burs kontenjanlarının çok az olduğunu belirtmeliyim. Tacikistan'a ayrılan kontenjanın mutlaka artırılması gerekir. Türkçeyi bir dünya dili yapmak hedefi doğrultusunda Orta Asya coğrafyasında faaliyette bulunan STK'ler desteklenmeli ve bu coğrafyada mutlaka Yunus Emre Enstitüleri de açılmalıdır.

Soru 4) Taciklerin Türkiye ve Türkler hakkındaki imajı nasıldır?

Salih Şahin: Bu ülkedeki Türk imajının olumlu olduğunu söylemeliyim. Bunda burada yaşayan ve sayıları takriben bini bulan Türklerin büyük rolü vardır. Bu insanların kültür seveleri diğer Orta Asya ülkelerine gidenlere oranla daha yüksektir. Bu insanlar burada Tacik toplumu içinde daha bilinçli hareket etmektedirler. Tacikistan'da başboş ve aylak olarak gezen bir Türk takımı bulunmamaktadır. Burada genelde seçkin insanlar yaşamaktadır. Diğer yandan bu ülkede Türk malları kalitesiyle tanınmaktadır. Nasıl ki Türkiye'de Alman malı dendiğinde kalite anlaşılıyorsa burada da Türk malı dendiğinde aynı şey anlaşılmalıdır. Kısaca Türkiye'nin çok yakından takip edildiği bu ülkede Türklere karşı bir sevginin olduğunu söyleyebilirim.